

Разузнавачът Горан Симеонов предупреждава:

Балканите са в опасност! България трябва категорично да отговори на турските претенции

24 окт. 2016 | 18:02

Агентурата вече не се крие по кошетата, тя е на телевизионния екран, участва в предизборни митинги, кръгли маси и дискусии. Ключът към двустранните отношения с Турция не са импровизирани посреднически мисии, основани на харизма.

Горан Симеонов е роден през 1946 г. в София. Председател на Асоциацията на разузнавачите от запаса. От 70-те години работи в Първо главно управление на ДС (външното разузнаване), напуска службата в началото на 90-те. Почти 10 г. е бил зад граница, ръководил е една от основните резидентури на българското разузнаване.

- Г-н Симеонов, в последния месец турският президент Реджеп Тайип Ердоган направи изявления, с които разгневи Атина – за Лозанския договор от 1923-а и за Западна Тракия. Трябва ли и България да се притеснява все по-сериозно от неоосманистките амбиции на Турция?

- Неоосманистката политика на сегашното турско ръководство без съмнение ще продължи да се развива и задълбочава, защото е един от основните елементи в цялостната стратегия за ислямизация на съвременна Турция. Не бива да ни учудват нито войнствените, нито сантименталните излияния на г-н Ердоган, който видите ли „чувствал в сърцето си” цялата Османска империя и на запад, и на юг.

Мен лично повече ме изненада добронамереното съчувствие и разбиране, проявено от нашия външен министър към тези „лирически послания”, за когото г-н Ердоган очевидно е едва ли не един от големите съвременни турски поети?! Настроен на поетическа вълна, силно си пожелах и г-н Митов да прояви поетическите си наклонности и като истински българин, в което не се съмнявам, да включи в репертоара си лелеяната българска мечта за „България на три морета”. Всички знаем какъв ще бъде отговорът на съседите – много далеч от поезията!

Но нека се върнем в сферата на външната политика, защото тук става въпрос за териториални претенции, изразявани неведнъж от турска страна. На тези турски мечтания България трябва веднъж завинаги да демонстрира своята твърда позиция с категорична и най-вече устойчива последователна външна политика, като задължително се търси единодействие със съседите. Даже бих предложил съвместно възползване от механизмите за помощ и въздействие на

международните съюзи, в които членуваме - НАТО и ЕС. В крайна сметка става дума за отношения между държави-членки на тези съюзи.

- Как виждате Ердоган след неуспешния опит за преврат? По-силен, по-уверен, с нараснало самочувствие? Ще играе ли твърдо срещу Европа с бежанската карта, след като все повече европейски държави са категорично против отпадането на визите за турски граждани?

- Въпросът има поне две измерения. Във вътрешно-политически план г-н Ердоган, възползвайки се от неуспешния опит за преврат, успя не само да запази властта си, но и да си осигури подкрепата на преобладаващата част от турското общество и политическия елит. Това неочаквано за много наблюдатели „обединение“ се състоя от една страна благодарение на силното желание на цялото турско общество за мир и повече стабилност, предвид продължаваща унищожителна война срещу кюрдите. От друга страна - на умело провокиране и използване на антиамериканските настроения в страната. Всичко това му осигурява много по-голяма свобода при предстоящото реализиране на неговите идеи за президентска република.

Що се отнася до външната политика, г-н Ердоган умело се възползва от сегашните противоречия между „великите сили“ и воден само и единствено от турския национален интерес, проведе няколко дипломатически инициативи, с което върна тотално изолираната Турция отново на геополитическата карта в региона.

- Кои инициативи имате предвид?

- Имам предвид както възстановените отношения с Русия, така и активизиране на турското участие в Сирия вече в ново амплуа. И не на последно място продължаващото охлаждане в отношенията със САЩ. Пояснявам - не само заради Фетуллах Гюлен, а много повече заради подкрепата на САЩ към кюрдите.

В контекста на тези събития и особено изхождайки от политическите неоосманистки виждания на г-н Ердоган, трудно мога да си представя печеливш ход както за целия ЕС, така и за отделните държави, особено за България и Гърция. Турското ръководство ще продължи да провежда своята агресивна и безпардонна политика с искания за повече финансова помощ въз основа на мигрантския шантаж, докато ЕС може да „противопостави“ едно замразено Дъблинско споразумение, липсата на единна общеевропейска политика и най-вече едностранното, с различна ефикасност, изграждане на нови гранични бариери.

- Казахте, че трудно виждате печеливш ход за България. Тогава?

- За България е необходима пълна мобилизация на ресурсите на цялото общество и активна и ефективна отбрана на границите.

- Как ще коментирате случая с екстрадираните седем души, заподозрени като гюленисти? Сред тях има университетски преподавател, учител.

- Очевидно става въпрос за едно от основните противоречия в нашето съвремие - между „национален интерес”, представляван от суверенната държава, и „свобода на индивида”, което е елемент от кошницата „човешки права”. Това е дълбоко морален казус, който, за съжаление, намира нееднозначно тълкувание в съвременния свят. От една страна имаме наложените и възприемани от глобализацията се свят англосаксонски ценности, прокламиращи ролята и значението на „човешките права и свободата на личността” като императив. От друга - първенстващата роля на „националния интерес и сигурността на държавата”, възприети от преобладаващата част от съвременните държави. Разбира се, не трябва да забравяме и „двойните стандарти”, намиращи все по-широко приложение напоследък.

Като изхождаме от факта, че глобализацията в съответствие с налагания еднополюсен неолиберален модел не се състоя и въпросните ценности далеч не намериха своето широко приложение, въпросът с този морален казус се превърна в сериозна, почти неразрешима дилема. Особено драстично това се проявява по пътя на мигрантския поток, заливащ Европа, но, за съжаление, и в двустранните отношения между България и Турция. В крайна сметка става дума именно за тази дилема – „българският национален интерес” или човешките права на 7-те турски граждани. Без съмнение националният ни интерес изисква задължително добросъседски отношения с Турция, особено при този мигрантски Дамоклев меч над България и цялостната нестабилна обстановка в региона. Алтернативата, която според мен е по-неприемлива, е дълга законова процедура, която в крайна сметка неминуемо ще доведе до заформянето на колония от турски политически емигранти у нас. А трябва да е ясно, че това ще са предимно привърженици на Гюлен, които са далеч по-убедени последователи на замисления ислямски халифат на територията на бившата Османска империя. Тази група не само няма да се интегрира в българското общество, а даже напротив.

В по-общ план бих искал още веднъж да подчертая, че при двустранните отношения с Турция изходът не е нито в индивидуални „ад хок” посреднически мисии, основаващи се на харизма и добри лични взаимоотношения, нито чрез лирическите анализи на г-н Митов на откровените териториални претенции на г-н Ердоган към българската държава. На България ѝ е необходима ясно формулирана и официално декларирана политика спрямо Турция, която стриктно да бъде следвана от всички наши държавни институции. Така може да се постигне най-после последователност и дълготрайност при нейното провеждане,

особено в този нестабилен за нашия геополитически регион период. Принципи от които, между впрочем, Турция не е отстъпвала никога!

- Все повече политолози и наблюдатели сравняват ситуацията в Европа с времето преди Първата световна война. Вие като разузнавач виждате ли признаци, че отново сме изправени пред войни, ревизия на граници и мирни договори на Балканите?

- Това е най-важният въпрос. Нашият регион, имам предвид преди всичко Черноморския регион с Украйна и Близкия изток, се очертава едновременно като традиционен разлом на срещата на християнската и ислямската цивилизации, но днес вече и като остър сблъсък на противоречията на световните политически играчи. Това наслагване крие най-голямата опасност за балканските страни. Военните действия в Сирия и Ирак и наличието на „Ислямска държава” оформят много опасен институционален вакуум в Близкия изток, Заедно с нестабилната обстановка в Украйна и една напълно непредвидима и агресивна Турция това са все фактори, които трайно дестабилизируют региона. Едва ли някой може точно да предвиди как ще продължи, а камо ли как ще завърши този геополитически сблъсък в региона. Но категорично можем да твърдим, че решенията за бъдещето на региона, за неговото евентуално преформатиране ще се вземат от великите държави, някои от които са извън региона, други са с конкретни териториални претенции, а трети са с предимно икономически интереси. Но всички работят и се надяват да реализират своя геостратегически интерес. Очертава се локалните държави, в това число и балканските, да са „на опашката” при вземането на евентуални решения. Затова българската външна политика би трябвало да е ясно формулирана и официално заявена, изхождаща от българските национални интереси. Светът трябва ясно да знае какво иска и какво очаква самостоятелна България в съвременния свят, паралелно с членството ѝ в отделните международни съюзи и организации.

- Българската външна политика е на дистанционно управление, ако използвам ваш израз. Този факт вдига ли значението на предстоящите президентски избори и изобщо възможно ли е да се води балансирана политика при нестабилната ситуация, при толкова изострените противоречия между САЩ и Русия?

- Изключително напрегнатата обстановка в света се дължи най-вече на извършващата се „в движение” смяна на така наречения „нов световен ред”. Замисленият неолиберален еднopolюсен глобализационен модел с хегемон САЩ не се състоя. Краят на историята не настъпи. Причините сигурно са много. Но една от основните е, че опитите насилствено, включително и с военни средства, да се наложи англосаксонския

ценностен модел върху целия свят не се състоя. Народите на Близкия изток не пожелаха да сменят вековния си цивилизационен избор, а опитите да се „цивилизова“ исляма претърпяха пълно фиаско.

Затова САЩ преминаха към следваща фаза – умишлено създаване на територии и зони на „контролиран хаос“ с една единствена цел - контрол от страна на държавата–хегемон. Последните събития, и най-вече реакцията на другите световни играчи, ясно показват, че и този сценарий върви към провал.

Очевидно ще се върви към създаването на многополюсен свят, но по пътя към него можем да очакваме по-нататъшно изостряне на геостратегическите противоречия, дори с евентуални геополитически промени.

Отношенията САЩ – Русия отново са основен двигател в предстоящите събития. В настоящия момент трудно можем да очакваме положително развитие и бих дал един пример. От едната страна цялата разузнавателна общност и пропагандна машина на САЩ са мобилизирани да доказват „руска намеса“ в настоящите президентски избори и „имперските стремежи на диктатора Путин“, Като съвсем резонен отговор им бе заявено „че руската дипломация има верни съюзници и това са военнокосмическите сили, армията и флотът“. Можем само да се надяваме, че тази конфронтация ще остане предимно в сферата на дипломацията и международните отношения и, разбира се, в отделни, станали вече традиционни локални военни конфликти, по-далеч от нашата страна.

Целият свят очаква новата американска администрация, новия американски президент и нека се надяваме – една нова американска външна политика, отчитаща в много по-голяма степен съществуващите реалности в съвременния свят.

- Позволете да се върнем към Турция. Напрежението след пуча продължава. Може ли да се стигне до гражданска война в страната и смятате ли, че нашата разузнавателна служба има способностите да „улови“ навреме подобно развитие, което несъмнено е сериозна заплаха и за България?

- Трудно би могло да се даде категоричен и еднозначен отговор на случващото се в Турция. Независимо от постигнатия временен успех, на г-н Ердоган му предстои още много работа с непредвидим засега резултат по ислямизация на страната и превръщането ѝ в президентска република. Използваният насилствен подход, многохилядните арести и въведеният терор не могат да не предизвикат ответна реакция. Още повече, че всъщност става въпрос за цялостна промяна в социално обществен живот на турската държава, за постепенното ликвидиране

на нейния светски характер. Всичко това говори за турболенции, а не за стабилност. Тези процеси са малко или повече елементи от гражданската война, която се води срещу кюрдите в Югоизточна Турция. Тоест оценката е, че всъщност война там вече има.

Моето лично мнение е, че ДАР (Държавна агенция Разузнаване) съумява своевременно да информира държавното ръководство за случващото се в Турция. Нека не забравяме, че тази държава винаги е била сред приоритетите на нашето разузнаване. Смяя да се надявам, че въпреки активната дейност на Комисията по досиетата и на неколцината „изследователи – архивари“ по разкриване на агентурата ни, информационно-аналитичната дейност на службата продължава успешно. Все пак бих искал да подчертая, че разузнаването е само един инструмент на външната ни политика, докато решенията и конкретните действия се предприемат от изпълнителната власт. Там би трябвало да се търсят и отговори, и отговорност за състоянието на двустранните отношения с Турция.

- Наскоро шефът на германското разузнаване Ханс-Георг Маасен призна, че благодарение на миграционните потоци Германия е инфилтрирана със служители на чужди специални служби. Смятате ли, че и у нас би трябвало да има подобни опасения?

- България и преди миграционните потоци е достатъчно добре „наситена“ с колеги от всички държави, имащи интереси тук. Неведнаж съм казвал, че изпитвам известна завист към чуждестранните колеги у нас, тъй като тяхната основна задача е не толкова да привличат към сътрудничество български граждани, което е далеч по-трудната част от разузнавателната професия, колкото да „отсяват“ от самопредлагачите се онези, които стават.

А що се отнася до използването на мигрантските потоци, то категорично мога да твърдя, че няма разузнавателна служба, която да не използва този канал за инфилтриране на своя агентура. Ние също сме използвали този канал, но в професионален план трябва да отбележа, че неговата кампанийност води предимно до количествени за сметка на качествените показатели.

В тази връзка бих предложил на съответните държавни институции да вземат по-активни и адекватни мерки за неутрализиране на чуждата дейност срещу нашата национална сигурност. Защото агентурата вече не се крие по къшетата, тя е на телевизионния екран, участва в предизборни митинги, кръгли маси и дискусии и т.н. Няма логика да няма изгонен или поне предупреден чужденец или местен гражданин толкова години! Експериментът с турския консул, ако не друго, поне показва, че от това двустранните отношения не страдат кой знае колко.

- Очертахте една сложна и твърде тревожна картина. Може ли България все пак да има някакъв полезен ход в тези условия и каква трябва да е нейната външна политика?

- На настоящия етап ми се струва, че най-важното условие е тази политика да бъде преди всичко б ъ л г а р с к а, основана изцяло на българските национални интереси, защитаваща териториалната цялост и суверенитета на нашата държава. Същевременно тя трябва да е достатъчно гъвкава и балансирана, като отчита членството на страната в ЕС и НАТО и същевременно по никакъв начин не пренебрегва регионалния български интерес в отношенията с Русия и балканските държави.

Разбира се, че е трудно, но не и невъзможно, особено ако го работят професионалисти.

В такъв контекст виждам и ролята на българския Президент. Авторитетен държавник, обединител на нацията, умеещ да гради консенсус, но без да отстъпва от своите принципи, способен да казва „не“ когато се налага. И най-главното - последователен защитник на българските национални интереси в сферата на външната политика и международните отношения!